UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Primu[m] capitulu[m] tractat de assumptio nominis dei [e]t iuramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

Visual Library

quia ipſe prelatus iõ mandatũ tẽpe-
rat. q: non vult ſubditũ ꝓ qualibet le
ui cauſa exponere diſcrimini morta-
lis peccati. Diximus aũt ſm ſe. quia
ex animo nõ obedientis ſimplici mã
dato põt hoc fieri mortale pctm̃. ſcilꝫ
cũ hoc facit ex tali contemptu aucto-
ritatis ꝑlati ꝙ intendit ei nõ obedire
etiã ſi ꝑciperet id qđ mandat.

¶ Sequitur ſecundum preceptũ.

¶ Capitulum. I.

PReceptum
ſecundũ eſt. Non aſſu
mes nomen dei tui in-
uanum. Nõ em̃ habe-
bit deus inſontem. q aſſumpſerit no-
A men eius fruſtra. ¶ Circa qđ ponent
quinqꝫ capitula. Primũ eſt de intelle
ctu verborũ huius ꝑcepti in generali.
⁊ de iuramẽto licito. Alia vero erunt
de modis hoc ꝑceptum tranſgredien
B di. ¶ Circum ad pͥmum notandũ ſm
Tho. ſcđa. ij. q. cxij. Et ſm Alexand.
de hal. in ſuo. iij. diſ. xxxvij. ꝙ non eſt
intelligendũ hoc preceptũ ſolum de
hoc nomine deus. ꝙ illud nõ ſit inua
num aſſumendũ. ſed eſt intelligendũ
de omni nomine per qđ rõnali menti
deus innoteſcit ſicut ſunt illa noĩa cre
ator. redemptor. gubernator mundi ⁊
ſimilia. Nõ em̃ differt ꝑ qđcunqꝫ no-
men dei piurium cõmittat. Nomini-
bus quippe dei debetur reuerẽtia ex
parte rei ſignificate que ẽ vna. nõ autẽ
ex ꝑte vocũ. Iõ dicit in ſingulari. Nõ
aſſumes nomẽ dei tui in uanũ. ¶ Se-
C cũdo notandũ ꝙ ibi nõ prohibet oĩs
aſſumptio diuini nomis. quia illa po
teſt multis modis benefieri. vt in ora
tionibus. dei laudib⁹ ⁊ bñdictionibus
eccleſie. ac exorciſmis. ⁊ in ſermonib⁹
Nec ꝓhibet hic oĩs iuratio ꝑ nomen
dei. q: illa põt etiã mltis modis bene
fieri. Sꝫ hic ꝓprie ꝓhibet vana aſſum-
ptio diuini nominis. que fieri poteſt
vana ſm Tho. vbi prius dupl'r. Vno
modo ſm ſeipſam. ſ. q: non habet fir
mamentũ veritatis. vt qñ qs falſũ iu
rat que iuratio ẽ hic ꝓhibita. ⁊ pͥncipa
liter ẽ piuriũ ⁊ pctm̃ mortale. vt dicet
Et hoc volũt gloſe. ſ. Exođ. xx. ſuper
hoc ꝑcepto. que dicit. Nõ aſſumes. ſ.
iurãdo ꝓ nihilo. Scđa Deut. v. Nõ
aſſumes ſcꝫ iurãdo ꝓ re q̃ non ẽ. Se-
cũdo dicitur aſſumptio diuini nomis
vana ex ꝑte iurantis. vt qñ qs iurat ve
rum ⁊ tñ ex leuitate ⁊ ſine iudicio diſ-
cretionis. ⁊ tũc licet nõ ſit ſemꝑ pctm̃
mortale. ẽ tñ ſemꝑ pctm̃ ⁊ diſponit ad
lapſum ⁊ piuriũ. Tertio notandum ꝙ
dei nomẽ valde honorifice ẽ tractãdũ
ꝓpter cauſas recitatas primo ꝑcepto
circa finẽ in tertio precepto ꝑticulari.
Et qñ aliter fit. ꝗuiter peccare ꝯtingit.
Addit aũt huic ſicut ⁊ pͥmo precepto
pena. Iõ q: ad ea ad q̃ hoĩes ꝓni ſũt.
pene tãq̃ medicine addende ſunt ſm
phm. iij. Eth. Ad idolatriã aũt proni
fuerunt iudei. q: inter vel circa idola-
tras degebant. Ex lingue etiã lubrici
tate homines proni ſunt piurare. Iõ
dicit. Non em̃ habebit de⁹ inſontem
qui aſſumpſerit nomẽ eius fruſtra.
¶ Dubitat primo an licitũ ſit iurare. D
Rñ. Tho. ſcđa. ij. q. lxxxix. Et ſm ali-
os doctores cõiter ſuꝑ. iij. diſ. xxxix.
Iuramentũ ſm ſe nõ ẽ malũ. ſed põt
eſſe licitũ ⁊ honeſtũ. Patet ꝑ Deut.
vj. Dñm deũ tuũ timebis ⁊ ꝑ nomen
eius iurabis. Itẽ apl's iurauit in epi-
ſtolis ſuis. ij. Cor. j. Ego deũ teſtẽ in-
uoco in aĩam meã. Ro. j. Teſtis ẽ mi-
hi de⁹ cui ſeruio. Secũdo ad idem eſt
Aug⁹. li. ꝯ mẽdaciũ. ⁊ i ſmone dñi in
mõte ⁊ i ſmõe de vbis apl'i. Tertio pꝫ
ex bono origine iuramenti ⁊ fine. In
troductũ em̃ eſt ex vera fide q̃ credunt
hoĩes hñe infallibilẽ veritatẽ deũ ⁊ vni
uerſalẽ oĩm cognitionẽ ⁊ preuiſionẽ.

⁊ ideo ipm̄ in teſtē dictoꝝ ſuoꝝ indu-
cunt tāꝗ̄ eū q̄ nec fallere nec falli pōt
quē nihil latet. Finis ēt iuramēti eſſe
dꝫ ad certificandū hoīes de dictis ad
finiēdū ꝯtrouerſias vt dic̄ apl'ſ Heb.
.vj. Nec obſtat illō Matth.v. Ego āt
dico vob. nō iurare oīno. qꝛ cū ibi ne-
gatio ꝑponit ſigno vniuerſali affirma-
tiuo ē ſenſus, ſm Bonauē. nō iurare
oīmode ⁊ nō in oī caſu. qḋ verū eſt. qꝛ
nō dꝫ fieri leuiter ⁊ ſine comitib⁹ dicē-
dis. Si āt xp̄s dixiſſet oīno nō iurare
cū ibi negatio ſeq̄t. ſenſus eēt. ꝙ i nul-
lo caſu eēt iurādū. nec iuramētū deſi-
derādū tanꝗ̄ ꝑ ſe bonū. ꝫ tāꝗ̄ medici-
na q̄dā ꝯ malū ꝓximi ſine q̄ nō cura-
tur ꝓximus vel iuuat. vt dicit Aug⁹.
ſup epl'aꝫ ad Gal'. Jō Matth.v. Sit
ſermo veſter. eſt eſt. nō nō. qḋ aūt his
E abūdantius ē a malo ē. ¶ Scḋo dubi-
tat q̄d ſit iuramentū. Rñ. Aug. Jura-
re ꝑ deū. eſt deū teſtē inuocare. Ray.
dicit. Juramētū eſt affirmatio vel ne-
gatio de aliq̄ ſacre rei atteſtatione fir-
mata. Dicit etiā Hoſtieñ. ꝙ ꝑ fidei in-
terpoſitionē obligat q̄s ſicut per iura-
mentū. Sꝫ q̄reres. q̄d ē iuramentū li-
citum. Rñ. ꝙ iurare licite. ē reuerēter
deū teſtē inuocare ad ꝯfirmationē ve-
ritatis, de q̄ audiēs nō ē certus ⁊ cui
nō aſſentit ſimplici aſſertiōe in cāvtili
ei qui iurat. vel ei cui iuramētū ꝑſtat
vel cōitati. Ex quo ptꝫ ꝑmo. male iu-
rare eū qui irreuerēter iurat. puta i lo-
co. tꝑe vel ꝟbo indecēti. diuinū nomē
aſſumēdo in teſtimoniū. Scḋo male
iurat q̄ de certis alteri iurat. vt ꝙ cras
dies erit ⁊ ſilibus. Tertio vane iurat
qñ ſine iuramēto alter crederet dicēti
Quarto vane iurat qñ aliq̄s dicēti nō
credit in cā nulli⁹ vel modice vtilitatꝭ
⁊ tñ iurat. Patēt oīa ex deſcriptiōe.
Quito ſequit ꝙ oē iuramētū a malo
aliquo occaſionē habet. patet quia a
malo ignorantie alterius quam certi-
ficare oportet. ideo dominus ait. Sit
ſermo veſter. eſt eſt. non non. qḋ auteꝫ
his abundantius eſt a malo eſt ſcilicꝫ
ignorantie. non ſemꝑ a malo peccato
proprij. ¶ Tertio dubitat quot mo-
dis ⁊ ꝑ que verba fiat iuramentum. F
Rñ. in genere. triplex ē iuramentum.
Primū quando homo inducit diui-
nū teſtimoniū ad cōfirmationē ꝑſen-
tium aut ꝑteritorū. ⁊ vocatur aſſerto-
rium. vt cum dicit. Teſtis eſt mihi de-
us ꝙ ita eſt, vel ꝙ ita fuit. Aut dicit. ꝑ
deuꝫ ita fuit. ⁊ ſic de alijs. Hoc enim
eſt ita. ſicut deus ē mihi teſtis. vt dicit
Aug. in quodam ſermone de ꝑiurio.
Vel dicit. Deus ſcit ꝙ verū loquor. ⁊
ſic de alijs ſimilib⁹ locutionib⁹. Se-
cundū iuramentū dicit ꝓmiſſorium.
cum quis diuinū teſtimoniū inducit
ad ꝯfirmandū aliqḋ futuꝝ. vt cū dicit
quis. Per deuꝫ ita faciā. vel teſtis eſt
mihi de⁹ ꝙ volo cras ſoluere. Tertiuꝫ
eſt execratoriū. cū quis ſe aut aliquid
ſui vel ad ſe ꝑtinens obligat deo vt iu-
diciū ſuū in illud exerceat ſi nō eſt ve-
rum qḋ dicit. aut ſi nō faciet qḋ ꝓmit-
tit ⁊ ſimilia. Et hoc vocat execratoriū
iuramentū qñ hō creaturā aliquā vel
magis ꝓprie bonū qḋ ex aliqua crea-
tura percipit deo obligat vel ipigne-
rat. vt ſcꝫ in illo puniat niſi eueniat il-
lud pro quo iurat. aut ita ſit ſicut iu-
rat. vt cū dicit. ita viuat filius me⁹. eſt
ſenſus. niſi ita ſit ſic̄ dico. aut niſi im-
pleuero qḋ ꝓmitto. nō viuat fili⁹ me⁹
Aut cum dicit. Sic me deus adiuuet
eſt ſenſus. niſi ita ſit ſicut dico. aut fa-
ciam qḋ ꝓmitto nō adiuuet me de⁹.
Aut cū dicit. Per ſalutē meaꝫ. eſt ſen-
ſus. niſi ita ſit nō ſim ſaluus. Et ſic iu-
rauit Joſeph Geneſ. xlij. Per ſalu-
tem Pharaonis. vt ſit ſenſus. niſi ita
faciam vt dixi nō ſit ſalus Pharaoni.
Aut cū iurat q̄s ꝑ aīam ſuam. aut per
aliam rem quam diligit. Sicut apl's

iurauit.ij.Cor.j.dicens. Teſtem deū inuoco in aīam meā. Et ſm Alexan. vbi pus.execratoriū iuramētū eſt graue iuramētū. qꝛ ibi deus inducit ⁊ vt teſtis ⁊ etiā vt iudex. ſcꝫ vt in puniendo oñdat aliquē mēdacē.⁊ ſic det teſtimoniū ꝯ iurantē ꝑ penā eiꝰ. Itē notāduꝫ ſm doctores diſ.xxxix.tertij. Nō eſt maius ſalteꝫ ſm ſe vel ad minꝰ ita magnū eſt iuramētū qđ fit ꝑ ſolū deū ſicut qñ ꝯtingit iurare ꝑ euangeliū. aut ſup corpus xpi. aut ſup crucē. Itē nō eſt putandū ꝙ paruū ſit iuramentuꝫ qñ fit extra iudiciū.aut ſine ſolēnitate imo iuramentū ꝑ deū eſt maximū iuramentū qñ fit ex iudiciū.aut ſine ſolēnitate vt dic Greg.⁊ Aug.ad publicolā. Iō dicit btūs Hiero. Habemꝰ in lege dei ſcriptū. Nō ꝑiurabis in nomine meo . nec polluces nomē dei inuanū. Iōq; āmonēdi ſunt vt oēs diligenter caueāt ꝑiuriū.nō ſolū in altari ſeu ſctōꝝ reliquijs. ſ; etiā in cōi loq̄la. Sed diceres quare tūc facit iſta eccleſia.ſcꝫ ſup crucē.aucariſtiā vel ſuper euāgeliū iurare ⁊c. Et quare iuramēta publica cuꝫ cerimonijs plus reputat. Rñ.triplici rōne. Primo vt iurās timeat eo magis falſitatē dicere ex h ꝙ ſibi ad memoriaꝫ reducit beneficiū redemptionis noſtre factum ꝑ xp̄m. ꝓpter quod nullo modo debet offendere deū. Secundo vt magis ⁊ expreſſius recordet ſe iuraſſe ⁊ ſciat pluribꝰ conſtare.⁊ ſic nō faciliter trāſgrediat. Tertio vt ex hoc appareat ꝙ omnino deliberate iurauit vt poſtea ſe non excuſare poſſit.ꝑ hoc ꝙ inopinate ⁊ ſur-
G repticie applicatꝰ fuit. Quarto dubitat.dictū eſt ꝙ iurare eſt deū teſtem inuocare. ⁊ cum aliquis inducit in teſtem fit illo fine vt ipe teſtis māifeſtet veritatē circa ea q̄ dicunt. Modo ds nō manifeſtat vitatē q̄ ꝑ nomē eiꝰ iuratur. Rñſio ſm Tho.ij.ij. q.lxxxix. ꝙ imo deꝰ ſepe manifeſtat an verū ſit qđ dicit etiā in pſenti. aliqñ ꝑ internā inſpirationē. aliqñ ꝑ facti nudationē dum ſcꝫ ꝓducit in publicū qđ occultum fuit. Aliquādo etiā manifeſtat ꝑ penā mentiētis.quādo q̄s execratorie iurauit.vbi deus ſimul eſt iudex ⁊ teſtis. Ad ꝓpoſitum refert Vincentius in ſpeculo hyſtoriali li.xxiiij.c.xxiiij. ꝙ ad Carolum magnū venerunt due ſorores ducis cuiſdam francoꝝ cōtra eum de tēporalibꝰ rebus conq̄rentes Carolus igit negantē ducē iurare fecit ꝑ ſanctū Siluanū martyrē ꝙ nihil teneret ſororibꝰ de his in q̄bus cōtra eū agebāt.qui cum letus iuraſſet crepuit medius ſtatim ⁊ ꝑ aluū ſtercora ꝓruperunt. ſanguiſq; poſtq; exiuit oculos.aures.os ⁊ eius aures.vitam infra duas horas terminauit. Itē refert idē li.xij.c.lxxviij. Et Greg. Turonen. ꝙ ad ſepulcrū bti Pangracij martyris ꝑ Diocletianū martyrizati anno.xv.etatis ſue.quiſq̄s falſuꝫ iura revoluerit.nunq; ad cancellā chori eccleſie venit qn aut ſtatim a demōe captus inſanit.aut cadēs in pauimentū ꝯtinuo exſpirat. Itē idē li.xxiij.c.xc. Quidā nomine Berninus in rebꝰ eccleſie ſancti Quintini martyris falſū ferebat teſtimoniū volēs auferre quādam ſiluaꝫ.queꝫ martyr in ſomnis redarguēs eius naſum tenēdo falſatorē ꝓclamauit expgefactuſq; cum viſum vxori recitaret ⁊ faciē aqua lauaret.naſus in aquā cecidit quo territꝰ ad placitum q̄ eadē cauſa citatus erat ire recuſans.naſum aureū cū cathenis aureis artificialiter appendit. quē iteruꝫ minis ſanctus ꝑ viſum coegit vt naſū artificialē peiora non paſſurꝰ deponeret i teſtimoniū falſitatꝭ.qđ ⁊ factū ē i eccl'ia ſcti pfati Itē idē li.xxiij.c.cix. Quidā ſolidū argenteū a pr̄e mutuauit.quē iuramento poſt ea negauit ſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

acceptiſſe a patre. cui pater. iura mihi
ꝑ ſanctū Andomanū te ỽitatē aſſere
re qđ cum faceret erecta manu. ſtatim
oculi eiꝰ crepuerūt ⁊ die tertia miſer-
rima morte deceſſit. Idem li. x. c. cxv.
refert quō in alexandria vidua ditiſſi-
ma melancia accuſauit iudicialiꝉ eu-
geniū virginē q̄ ſe veſte monachi in-
duit. Accuſauit inquā melācia euge-
niū quē iuuenculū putauit eo ꝙ ſine
copulis iūgi nollet. Et famule famu-
liqꝫ vidue teſtimoniū dederūt ibidem
falſuꝫ dicētes ſe vidiſſe eugeniū velle
vidue vim intuliſſe. Eugenius igitur
cum ſe virginē oſtēderet patri ſuo iu-
dici liberatus eſt. Sed nō diu poſt vi-
due domꝰ cū oibus inibi exñtibus ce-
lica flāma combuſſit. Perhibebit aūt
deus teſtimoniū veritatis occulte i iu-
dicio finali maniſeſte qñ illuminabit
abſcondita tenebrarū. ⁊ manifeſtabit
cōſilia cordiū. j. Cor. iiij. ⁊ illud teſti-
moniū nulli iurāti deficiet. Quito du-
bitaꝉ q̄ ⁊ quot requirunꝉ ad hoc ꝙ iu-
ramentū ſit licitū. Rñ. ꝙ tria Hiere.
.iiij. poſita. vbi dr̄. Iurabis viuit dñs.
in veritate. iudicio ⁊ iuſticia. Super
quo dic̄ Hiero. Tres eē debent comi-
tes iuramēti. iudiciū videlicet. ỽitas
⁊ iuſticia. Primū hoꝝ qđ ſe tenet ex
parte iurantis ē iudiciū diſcretionis.
vt ſcꝫ nō iuret leuiter ſꝫ cum diſcretio-
nē ⁊ diſcuſſione q̄ntupliciter. Primo
ꝙ illud qđ iurare vult poſſit facē. Se-
cundo an ſit faciendū ⁊ q̄d ex h̄ ſequi
poſſit ⁊ accidere. Tertio locus debitꝰ
⁊ tēpus debitū. In cōuiuio em̄ ⁊ loco
ſolacioſo. ⁊ ſic de tp̄e periculoſum eſt
iurare. qꝛ ibi minus cōſueuit hō deli-
berare. Similiter quādo quis iraſciꝉ
Quarto an ſubſit cā rōnabilis ⁊ neceſ-
ſaria. quaꝝ vna ē vtilitas ꝓximi q̄ nō
credit niſi q̄s iurauerit vbi tñ ꝓximo
nō expediret nō credere. Alia cā ꝓpꝉ
quā quis pōt iurare eſt vtilitas ſui ſcꝫ
iurātis. vt in caſu quo oportet hoiem
ſe expurgare ꝑ iuramentū. Alia cau-
ſa ē vt exerceaꝉ publica iuſticia. ideo
iudices habēt cōpellere teſtes ad iurā-
dum in caſibꝰ de ỽitate dicēda. Alia
cauſa eſt cōmunis vtilitas. vt cum p̄n-
cipes inter ſe volunt facere federa pa-
cis. aut ſubditi iurāt fidelitatē ſuis ſu-
perioribus. aut ꝓ ꝯſuetudine eccleſie
ſeruāda. Quito vt fiat reuerēter ⁊ de-
uote. Cauſa ē quia in q̄libet iuramen-
to ꝑ nomē dei ſiue fiat in iudicio ſiue
extra iudiciū. adduciꝉ i teſtē deꝰ. ideo
quodlibet iuramētū debet cum ma-
xima reuerentia fieri ꝓpꝉ ſingulariſſi-
mū honorē quem hō teneꝉ tanto dño
tanq̄ȝ tremēde maieſtati ꝓ quāto eſt
deus qui noiaꝉ ⁊ in teſtē adduciꝉ omi
terreno dño ⁊ teſte reuerebilior. Ob
cuius rei oñſioneꝫ pueri iurare nō ꝑ-
mittunꝉ añ etatē pubertatis. qꝛ delibe-
rare plene nō p̄ſumunꝉ. Periuri etiā
nō admittunꝉ iurare. qꝛ p̄ſumiꝉ ex po-
ri eos reuerētiā debitā iuramēto non
exhibere. Etiā. xxij. q. v. dr̄. Honeſtuꝫ
eſt vt q̄ ſctis audet iurare h̄ ieiunꝰ fa-
ciat cū oi honeſtate ⁊ timore dei. Ex
quibꝰ ptꝫ q̄ȝ male faciūt hi q̄ꝝ fere ſꝑ
ſcōm verbū eſt ꝑ deū. ꝑ deū ſanctū. ꝑ
creatorē meū. ſic me deus adiuuet te-
ſtis ē mihi ds. ⁊ ꝑ ſilia. Si em̄ famuli
principū audiēte eoꝝ dño nō niſi cuꝫ
timore ⁊ reuerētia eū noiare audēt. vt
corā papa fit p̄ſcriſſime pr̄. ⁊ corā regi-
bus ambaſiatores eos nominādo. ca-
put ⁊ genua inclināt. ⁊ oppoſitū faciē-
do ꝑuipendere iudicanꝉ dños. q̄nto-
plus cū ſūma reuerētia deꝰ i teſtē aſſu-
mēdus ē. Scōꝫ ⁊ tertiū circa iuramē-
ti comites ſe tenet ex p̄te eiꝰ qđ ꝑ iura-
mentū ꝯfirmaꝉ. Et em̄ ſcōs comes ỽi-
tas. vt ſcꝫ verū ſit id qđ q̄s iurat iura-
mēto aſſertorio ⁊ ꝙ q̄s ꝓponat facē il-
lud ꝙ iurat iuramēto ꝓmiſſorio etiā
vt adhibeat diligentiā ſibi poſſibilem

vt adimpleat ⁊ verū faciat qδ iurauit.
Tertiū eſt iuſticia ⁊ requirit i iuramē
to ꝓmiſſorio. vt ſcz illδ qδ q̇s ꝓmittit
mediante iuramēto ꝓmiſſorio ſit lici
tum nec ſit impeditiuū meliorꝫ boni.
⁊ ſit nullā includēs iniquitatē quātū
hoi apparere pōt hūmanitus qñ iurat
Uñ igit̃ vnū deficit de tribus comiti
bus aut plura deficiunt. eſt iuramētū
illicitū. ⁊ tāto pei⁹ quāto plures ⁊ pn
cipaliores circūſtantie deſunt. Quan
do vͦ tres comites aſſunt. iuramētū
eſt licitū ⁊ meritoriū. imo cultus vir
tutis latrie. Uñ Aug. in ſmone de ꝑ
iurio. Quantū inq̇t ad me ꝑtinet. iu
ro magna neceſſitate cōpulſus. cū vi
deo ꝙ niſi iurē nō mihi credi. ⁊ ei qui
mihi non credit nō expedire ꝙ nō cre
dit. hac ꝑpenſa rōne ⁊ cōſideratione
deliberata cuꝫ magno dico timore co
ram deo. ita eſt. aut teſtis eſt mihi de
us. aut ſcit xp̄s ꝙ ſic eſt.

Capitulum. ij.

A C Ontra hoc p̄ceptū peccāt mul
ti. Prio piuri. Ubi tria ſūt
principaliter notāda. Prio q̇d
ſit periuriū. Scd̄o quottupl'r fiat ꝑiu
rium. ⁊ qñ ſit mortale vel veniale pec
catū. Tertio an ꝑiuriū ſit mai⁹ pctm̄
q̄ꝫ homicidiū. ⁊ que pene ſint ꝑiurij.
Eſt autē periuriū vt dicit magr̃ li. iij.
diſ. xxxix. mendaciū iuramēto firma
tū. Et capit̃ ibi mendaciū large tā ꝓ
eo qδ dicit̃ cōtra mentē q̄ꝫ ꝓ eo qδ nō
dicit̃ ꝯtra mentē dū tñ ſit falſuꝫ qδ dr̃
Uel ſm alios Periuriū eſt iuramen
tum illicitū ⁊ indebitū. Uñ qδcunqꝫ
ex tribus comitib⁹ iuramēti defuerit
ſcz vitas iuſticia vel iudiciū ꝑiuriū ē.
nō tñ eodē ordine. Sed p̄mo q̇dem ⁊
principalit̃ ꝑiurium eſt. qñ deeſt veri
tas. ſecūdario autez qñ deeſt iuſticia.
Quicunqꝫ eñ iurat illicitū ex hocip̄o
falſitatē incurrit. q᷑ obligat⁹ ē ad hoc
ꝙ contrariū faciat. Tertio vͦ qñ deeſt
iudicium. q̇a cum indiſcrete iurat ex
hocipſo periculoſe cōmittit falſitatez
incurrendi. Et ſic capit̃ ꝑiuriū large ⁊
nō eſt ſemꝑ mortale pctm̄ ꝑiuriū iſtis
modis oibus. Secundo notanduꝫ B
ꝙ q̇ ſciēter iurat falſum. ſciēter inquā
quo ad dictū ⁊ quo ad iuramētuꝫ eſt
vere ⁊ ꝓprie ꝑiurus. ⁊ eſt ſemꝑ pecca
tum mortale. Cuius ratio aſſignatur
ſm Tho. vbi p̄us. quia ꝑiuriū de ſui
rōne importat cōtemptū dei. vñ de ſe
importat irreuerentiā dei ip̄m indu
cere in teſtē falſitatis. q᷑ ꝑ hoc ſignifi
catur vel ꝙ deus vitatē nō cognoſcit.
⁊ ſic teſtificat̃ falſum ex ignorātia. aut
ſignificat̃ ꝙ teſtificat̃ falſitatē. quoruꝫ
vtrūqꝫ ē magna dei irreuerētia. Eſt ei
ſic deū inuocare tm̄ ac ſi de⁹ nō cogno
ſceret vitatē. ⁊ ſic ex ignorātia teſtifi
cet̃ falſum. vel ſi cognoſcit eā. tūc ē ac
ſi ſciēter approbet ⁊ teſtificet̃ falſitatē
Itē periuriū ꝓprium ē mortale. quia
directe ꝯ p̄ceptuꝫ dei ſcz Nō aſſumes
nomen dei tui inuanū. Et cōtra illud
Leuit. xix. Nō ꝑiurabis in noie meo
Ex q̇bus ſequit̃ ꝙ ꝑiuriū ad minus C
nouem modis cōmittit̃. Primo quā
do quis falſuꝫ iurat ſolēniter in p̄ntia
iudicis q̇ deliberauit tam de dicto cō
firmato q̄ꝫ de iuramēto. Talis ꝑiurās
nō ſolum mortaliter ſꝫ etiā enormiter
peccat. vñ ꝑ tres digitos quos ponit
ſignificat̃ ꝙ corp⁹ aīam ⁊ famā impi
gnerat deo derelicto ip̄i diabolo. naꝫ
ibi ꝓpter circūſtātias grauius q̇s pec
cat. q᷑ in iudicio. Et q᷑ multū delibe
rate ꝑiurat. vt dic̃ Ray. qui inq̇t iurat
ꝑ deū. multū obligat̃. Qui vͦ ꝑ deū ⁊
euangeliū magis obligat̃. q̇ iſtis adiū
git ſanctoꝝ reliquias magis obligat̃.
⁊ ita creſcētib⁹ ſolēnitati⁹ creſcit obli
gatio. Scd̄o ꝑiuriū facit q̇ ex iudiciū
vel non ſolēniter falſum iurat delibe
rans p̄us de dicto ⁊ δ iuramēto. ⁊ tal̃
etiā peccat mortal'r. min⁹ tñ q̄ꝫ p̄cedēs

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN